

-BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ

-KİŞİLER HUKUKU

(Not: Sadece ders notlarından çalışarak bu ders öğrenilemez mutlaka videolar sırayla izlenmelidir. Notların çıktısını alırken A4 yanlamasına her sayfasına 4 slayt gelecek şekilde çıktı almanız tavsiye edilir. Ders notlarının içeriği ve videolar telifi tarafımıza aittir çoğaltılması veya kullanılması yasaktır.)

www.HUKUKOGRETİR.com

Sosyal Hayatı Düzenleyen Kurallar

Toplum içinde yaşadıkça bu kurallar olacaktır.

Özgürlüğün sınırı nedir?

- 1) Görgü Kuralları*
- 2) Din Kuralları*
- 3) Ahlak Kuralları*
- 4) Örf ve adet Kuralları*
- 5) Hukuk Kuralları*

Şimdi konuşalım.

(Sadece notlardan çalışmak yeterli değildir.)

Hukukun Çeşitleri

- *Müspet (Pozitif) Hukuk*
- *Mevzu Hukuk*
- *Tarihi Hukuk*
- *Tabii (İdeal) Hukuk*

(Tek tek Küçük notlar alın.)

Yorum Çeşitleri - Yöntemleri

MK 1/1. Kanun, sözüyle ve özüyle değindiği bütün konularda uygulanır.

Çeşitleri:

- 1) Yasama Yorumu:*
- 2) Yargısal Yorum:*
- 3) Bilimsel Yorum:*

Hâkim, karar verirken bilimsel görüşlerden ve yargı kararlarından yararlanır. (MK 1/3)

Yorum Yöntemleri:

- 1) Lafzi (sözel) yorum*
- 2) Subjektif yorum*
- 3) Objektif yorum*
- 4) Zamana göre objektif yorum*

5) Mantıksal Yorum:

- *Zıt anlamıyla Kanıt*
- *Kanunların Evleviyetle uygulanması*
- *Kanunlara Atıf yapılması*

Kanunlarda Genel – Özel Hüküm ayrımı

- *İki kanunda Genel ise **Yeni kanun** uygulanır.*
- *İki kanunda Özel ise **Yeni kanun** uygulanır.*
- *Genel önceki – Özel sonraki ise **Özel** uygulanır.*
- *Önceki Özel – Sonraki Genel ise ?*

Not: *Anayasa, Kanun, CB kararnamesi – kararları, Yönetmelikler, İçtihadı Birleştirme Kararları bağlayıcıdır. ASLİ*
Yargı kararları – Bilimsel görüşler bağlayıcı değildir. YARDIMCI

- *Kanunda bir hüküm yoksa – Kanun Boşluğu*
- *Örf ve adette de yoksa – Hukuk Boşluğu*

➤ **Örf ve Adet Hukuku**

- ✓ *Uzun zamandan beri uygulanan – Süreklilik*
 - ✓ *Uyulması gerektiği yönünde **Genel bir inanış***
 - ✓ ***Devlet** tarafından **tanınmalı**.*
-
- ***Örf ve adette de yoksa – Hukuk Boşluğu olur.***

Hakim Hukuk Yaratır.

MK mad. 1/2: *Kanunda uygulanabilir bir hüküm yoksa, hâkim, örf ve âdet hukukuna göre, bu da yoksa kendisi kanun koyucu olsaydı nasıl bir kural koyacak idiyse ona göre karar verir.*

Hakimin Hukuk Yaratması

- 1) ***Hukuk boşluğunda*** bu yetkiyi kullanır.
- 2) Yetkinin dayanağı **kanundur**.
- 3) **Yorumla** bile kanununda uygulanacak bir hüküm bulunmamalıdır.
- 4) Öncelikle **KIYAS** ilkesine başvurur.
- 5) Boşluk varsa Hukuk Yaratmak **zorundadır**.
- 6) **Yaratılan kural** diğer kaynaklarla çatışmamalıdır.
- 7) Yaratılan Hukuk kuralı **bağlayıcı değildir**.
- 8) **Kural dışı boşluk – Açık Boşluk** söz konusudur.
- 9) **Genel ve soyut** bir kural ile doldurulmalıdır.
- 10) Yaratılan hukuk Anayasa Mah. **Götürülemez**.
- 11) **Üst yargı denetimine tabidir**.
- 12) **Kuvvetler aykırılığına** ters değildir. Kanun bu yetkiyi verir.
- 13) **Kasıtlı susma** Takdir yetkisine bizi götürür.

Emredici – Tanımlayıcı – Yedek H. kurallar

1) Emredici Hukuk Kuralları

- ✓ *Zayıfları koruyan*
- ✓ *Uyulması zorunlu*
- ✓ *Uyulmadığında hükümsüzlükle karşılaşılabilir.*

Evlenme töreni, evlendirme dairesinde evlendirme memurunun ve ayırt etme gücüne sahip ergin iki tanığın önünde açık olarak yapılır.

Sonuç olarak: *Emredici Hükümler kamu düzenini, genel ahlak, zayıf ve güçsüzleri korur.*

MK 125: *Ayırt etme gücüne sahip olmayanlar evlenemez.*

MK 15: *Kanunda gösterilen ayırık durumlar saklı kalmak üzere, ayırt etme gücü bulunmayan kimsenin fiilleri hukukî sonuç doğurmaz.*

MK 505: *Mirasçı olarak altsoyu, ana ve babası veya eşi bulunan miras bırakan, mirasının saklı paylar dışında kalan kısmında ölüme bağlı tasarrufta bulunabilir. Bu mirasçılardan hiç biri yoksa, miras bırakan mirasının tamamında tasarruf edebilir.*

2) Tanımlayıcı Hukuk Kuralları

- ✓ Tanımlama yapar.
- ✓ Bu nedir in cevabını verir dersek yanlış olmaz.

MK. 11: Erginlik 18 yaşın doldurulmasıyla başlar.

MK. 19: Yerleşim yeri bir kimsenin sürekli kalma niyetiyle oturduğu yerdir.

MK. 28: Kişilik, çocuğun sağ olarak tamamıyla doğduğu anda başlar ve ölümle sona erer.

MK. 118: Nişanlanma, evlenme vaadiyle olur.

3) Yedek Hukuk Kuralları

a) Tamamlayıcı Hukuk Kuralları

BK.388: Tüketim ödöncü sözleşmesinde faiz oranı belirlenmemişse, kural olarak ödünç alma zamanında ve yerinde o tür ödünçlerde geçerli olan faiz oranı uygulanır.

Sözleşmede aksine bir hüküm yoksa, belirlenen faiz, yıllık olarak ödenir.

b) Yorumlayıcı Hukuk Kuralları

Sözleşmeyi Yorumlayacağız.

Hemen bir örnek:

(Sadece notlar yeterli gelmez mutlaka videolarda izleyiniz.

Hikayeleştiriyoruz, kodluyoruz.)

Hakimin Takdir Yetkisi

MK. 4: Kanunun takdir yetkisi tanıdığı veya durumun gereklerini ya da haklı sebepleri göz önünde tutmayı emrettiği konularda hâkim, hukuka ve hakkaniyete göre karar verir.

- ✓ Yetki kanundan kaynaklanır.
- ✓ Kural içi boşlukta hakime takdir yetkisi verir.
- ✓ Bağlayıcı değil.
- ✓ Üst yargı denetimine tabidir.
- ✓ Somut bir çözüme bağlar.
- ✓ Bu yetkiyi kullanmak zorundadır.

Mantiği Şu: kanun hakime diyor ki, Ey hakim sana seçenek durumlar verdim sen belirle kişiye göre karar ver. Çocukların velayetini verecekken buna dikkat et. Veya ceza - tazminat miktarında ben aralık veririm sen somutlaştır.

Gel
Karşılaştıralım

<i>Hakimin Hukuk Yaratması</i>	<i>Hakimin Takdir Yetkisi</i>
<i>MK. 1. maddesinde düzenlenmiştir.</i>	<i>MK. 4. maddesinde düzenlenmiştir.</i>
<i>Yazılı ve yazısız kaynaklarda bir hüküm yok</i>	<i>Kanunda hüküm var ve yetki verir.</i>
<i>Yetkinin dayanağı kanundur.</i>	<i>Yetkinin dayanağı kanundur.</i>
<i>Üst yargı denetimine tabidir.</i>	<i>Üst yargı denetimine tabidir.</i>
<i>Bağlayıcı değil.</i>	<i>Bağlayıcı değil.</i>
<i>Hukuk boşluğunda bu yetkiyi kullanır. (Kural dışı boşluk)</i>	<i>Kural içi boşlukta hakime takdir yetkisi verir.</i>
<i>Genel ve soyut bir kural ile bu boşluğu doldurmak zorundadır.</i>	<i>Somut bir çözüm ile bu yetkiyi kullanmak zorundadır.</i>
<i>SEN İSTEMESEN DE</i>	<i>@HUKUKOGRETİR</i>

Farklı Bir Yöntem

Sorularla tüm boşluk türlerini Öğreneceğiz.

1) Somut olaya uygulanacak yazılı kaynaklarda bir hüküm yoksa hangi boşluk vardır?

.....

2) Hakim kanun boşluğu olup olmadığını anlamak için ne yapar?

..... **yapar.**

3) Yazısız kaynaklarda da bir hüküm yoksa ne diyeceğiz?

..... **Boşluğu**

4) Hakim şimdi ne yapacak?

.....**yaratır, bunu yapmak içinde faydalanacaktır.**

5) Yazılı kaynakta bir hüküm var ama bu hakimnin iradesine bırakılmışsa?

.....**var demektir.**

6) Burada hakim ne yapacak?

.....**kullanır.** **yoluyla uygulamada da kural içi boşluk vardır.**

7) Bir hukuki konuda hüküm bulunmaması durumu?

.....**yine hakim hukuk yaratır.**

8) Kanun uyuşmazlığa çözüm ön görmekte fakat ihtiyaca çözüm vermemekte ise buna?

.....**denir.**

9) Kanunda bir hüküm var fakat dürüstlük kuralına aykırı veya başka bir hükümle çatışıyor ise

.....**denir. (BU İKİLİYİ tanım olarak bil)**

10) Bilerek bırakılmışsa BİLİNÇLİ, istenmeyerek bırakılmış gerekli dikkat ve özen gösterilseydi bırakılmaz diyorsak BİLİNÇSİZ boşluk denir.

(Her birini bilmelisin, bunları soruyorlar. Temel mantığı öğrendiysen olay tamamdır. Haydi bir kahveyi hakkettin.

5 dk Instagram'da takıl, Hukuk Öğretir'e bak hemen geri gel 😊)

MK. 2.Maddesi DÜRÜSTLÜK ilkesi

Neredeyiz şimdi? (Konuşalım)

MK.2/1: Herkes,

- ✓ *Haklarını kullanırken ve*
- ✓ *Borçlarını yerine getirirken*

dürüstlük kurallarına uymak zorundadır.

MK.2/2: Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz.

Dikkat kazanırken değil, kullanırken ve borçları ifa ederken.

Hakkın varsa bunu kullanırken kötü niyetli olmamalısın.

Ör:

- ✓ *Kanunların yorumlanmasında*
- ✓ *Sözleşmeyi değişen koşullara göre uyarlanmasında*
- ✓ *Hukuki işlemlerin eksikliklerin tamamlanmasında, kurulmasında, uygulanmasında ve yan yükümlülüklerin yerine getirilmesinde*

Dürüst olacaksın.

Hakkın Kötüye kullanılmaması;

- ✓ *Dürüstlük ilkesiyle aynı madde de düzenlenir.*
- ✓ *Bunlar birbirine aşıktır. Sıkı sıkıya birbirine bağlıdır.*
- ✓ *Hakim senin hakkını resen dikkate alır.*
- ✓ *Tabi öncesinde sana hukuk düzeninde tanınmış olan bir hak olmalı.*
- ✓ *İşte bu hakkı kullanırken sana sağlanan elbette bir menfaat var ama karşıya verdiğin zarar daha fazlaysa dürüst değilsin sen.*

AMAN: Hakların KAZANILMASI DERSE ki diyecek. YEMEZLER DE:)

MK. 3. Mad: İYİNİYET

- ✓ Çok Önemli bir konu.
- ✓ Hakkı kazanırken İyiniyetli (Sübjektif İyiniyetli) olacaksın.
- ✓ **MK.3. Madde:** Kanunun iyiniyete hukukî bir sonuç bağladığı durumlarda, asıl olan iyiniyetin varlığıdır. Ancak, durumun gereklerine göre kendisinden beklenen özeni göstermeyen kimse iyiniyet iddiasında bulunamaz.
- ✓ Olay şu '**bilmemek**' çalıntı olduğunu bilmiyordum.

2 şekilde inceleyeceğiz.

- 1) **Taşınırların (Menkullerin) Mülkiyetini Kazanma**
- 2) **Taşınmazların (Gayri Menkullerin) Mülkiyetini Kazanma**

Taşınırılarda İyiniyet

Taşınır mülkiyetinin konusu, nitelikleri itibarıyla taşınabilen maddî şeyler ile edinmeye elverişli olan ve taşınmaz mülkiyetinin kapsamına girmeyen doğal güçlerdir. (MK.762.)

***Ör:** Bilgisayar, defter, kitap, bisiklet, motosiklet, araba, mobilya sandalye, elektrik, doğalgaz, saat, kolye, bilezik, para... vs.*

Soru çözme yöntemi şu şekilde:

Burada Mal elinden nasıl çıktı?

RIZA ile mi?

Ödünç vermiş olabilir, Rehin, emanet, kira ... vs. (İrade var.)

RIZA DIŞI mı?

Çalmış, gasp etmiş, unutmuş, düşürmüş ... vs. (İradi değil.)

SAHİBİNİN ELİNDEN RIZA İLE ÇIKAN MAL:

Emin sıfatıyla zilyet olan kişi, kendinden öncekinin yani malikin veya zilyettin rızasıyla malı elinde bulundurandır.

Şimdi Örnekler üzerinden konuşalım:

ÖR: *K saatini kullanması için L'ye ödünç vermiş. L de saati iyiniyetli M'ye satmıştır. (Konuşalım uzun uzun)*

RIZA DIŞI ÇIKAN MAL

ÖR: *K'nın saatini L çalmıştır. Daha sonra L bu saati iyiniyetli M'ye satmıştır. (Tüm ihtimalleri konuşalım)*

ÖR: K'nın saatini L çalmıştır. Daha sonra L bu saati iyiniyetli M'ye satmıştır. M 2 yıl kullanıp, N'ye satmış. N'de 1 yıl kullanıp T'ye satmış. T de 1 yıl kullanmış, Ö'ye satmış ise Ö, ne zaman malik olur?(Hepsi iyiniyetli)

ŞÖYLE Olsaydı: M'den 2 yıl sonra, N çalıp 1yıl kullansa ve iyiniyetli T'ye satmış. T de 1 yıl kullanmış, Ö'ye satmış ise Ö, ne zaman malik olur?

ÖR: K, L'den çaldığı 2000 TL ile M'ye olan borcunu ödemiştir.

Dikkat: Para ve Hamiline yazılı senette elden rızayla çıksa da çıkmasa da iyiniyetli olan anında malik olur.

(Çözümler videolarda yapılıyor.Önce benden dinle sonra sen çöz.)

ÖR: K'nın saatini L çalmıştır. Daha sonra L bu saati iyiniyetli M'ye kendi saatçi dükkanında satmıştır.

Dikkat: İyiniyetli 3. kişi Pazar, açık arttırma veya buna benzer eşya satan yerden almışsa bedeli M'ye ödemek şartıyla geri alabilir.

MK.989: Taşınırı çalınan, kaybolan ya da iradesi dışında başka herhangi bir şekilde elinden çıkan zilyet, o şeyi elinde bulunduran herkese karşı beş yıl içinde taşınır davası açabilir.

Bu taşınır, açık arttırmadan veya pazardan ya da benzeri eşya satanlardan iyiniyetle edinilmiş ise; iyiniyetli birinci ve sonraki edinenlere karşı taşınır davası, ancak ödenen bedelin geri verilmesi koşuluyla açılabilir.

TAŞINMAZLARDA İYİNİYET

MK.712: Geçerli bir hukukî sebep olmaksızın tapu kütüğüne malik olarak yazılan kişi, taşınmaz üzerindeki zilyetliğini davasız ve aralıksız olarak 10 yıl süreyle ve iyiniyetle sürdürürse, onun bu yolla kazanmış olduğu mülkiyet hakkına itiraz edilemez.

MK.1023: Tapu kütüğündeki tescile iyiniyetle dayanarak mülkiyet veya bir başka aynî hak kazanan üçüncü kişinin bu kazanımı korunur. Anında malik olur.

2 ÖRNEKLE AÇIKLAYALIM:

MK. 6.Madde İspat Yüğü

Madde 6 - Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür.

- Herkesin bildiğı, öğrenebileceğı şeyler ispata gerek yok.*
- Kanuni Karinelerden birine dayanıyorsa yine ispata gerek yok. Adi karine, kesin karine olabilir.*
- Hayatın normal akışına uyan durumlar ispata gerek yok.*
- Hakim önünde ikrarlar ispata gerek yok.*

BİRİNCİ KİTAP

KİŞİLER

HUKUKU

www.hukukogretir.com

GERÇEK KİŞİLER

- ✓ Kimdir bu kişi sadece **insanlardır**.
- ✓ Her insanın hak ehliyeti vardır.
- ✓ Buna göre bütün insanlar, hukuk düzeninin sınırları içinde, haklara ve borçlara ehil olmada **eşittirler**.
- ✓ **Çocuk hak ehliyetini**, sağ doğmak koşuluyla, ana rahmine düştüğü andan başlayarak elde eder.

❑ **Kişiliğin Başlaması**

Kişilik,

- ✓ çocuğun sağ olarak
- ✓ tamamıyla doğduğu anda başlar ve ölümle sona erer.

Sağ olarak dünyaya gelen her çocuğun,

- ✓ *doğumdan itibaren Türkiye'de **30 gün** içinde olayın olduğu yerin veya herhangi bir nüfus müdürlüğüne,*
- ✓ *yurt dışında ise **60 gün** içinde dış temsilciliğe bildirilmesi zorunludur. (NVI Genel Müdürlüğü)(Ölüm 10 gün)*

❑ Kişiliği Sona erdiren durumlar

1) Ölüm

2) Gaiplik

- ✓ *Ölüm hukuki bir olaydır.*
- ✓ *Kişiliği sona erdirir.*
- ✓ *Malvarlığı hakları kül olarak mirasçılara geçer.*
- ✓ *Ceset eşya değil sakın düşme.*
- ✓ *10 gün içinde nüfus müd. Bildirilmelidir.*

Ölümün İspatı 2 karine ile yapılabilir:

■ **Birlikte Ölüm Karinesi**

Birden fazla kişiden hangisinin önce veya sonra öldüğü ispat edilemezse, hepsi aynı anda ölmüş sayılır.

■ **Ölüm Karinesi**

*Bir kimse, **ölümüne kesin gözle** bakılmayı gerektiren durumlar içinde kaybolursa, **cesedi bulunamamış olsa** bile gerçekten ölmüş sayılır.*

Bir kimse ölümüne kesin gözle bakılmayı gerektiren durumlar içinde kaybolursa, cesedi bulunamamış olsa bile

✓ ***müracaat** edilen yerin **mülkî idare** amirinin emri ile*

✓ ***ölüm tutanağı** düzenlenerek **ölüm olayı işlenir.***

*Bu madde uyarınca işlem yapılabilmesi için ölüm karinesi bulunan **kişinin alt veya üst soyundan bir kişinin ya da kardeşlerinin**, bunlar yoksa mirasçılarının dilekçe ile başvurarak olayı belgelendirmeleri ya da yetkili makamların durumu resmî bir yazı ile nüfus müdürlüğüne bildirmeleri gereklidir. (NHK mad. 32)*

- ✓ Öldüğü tarih tutanağın düzenlendiği tarih değildir. Olayın gerçekleştiği tarihtir.
- ✓ Evlilik de kendiliğinden sona ermiştir.
- ✓ Mirasçılara teminatsız tüm mallar geçer. Eğer bu adam bir gün çıkar gelirse Sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre mallarının iadesini isteyebilir.

Dikkat: Mahkeme kararı diye bir şey duydunuz mu 😊

İşte sınavda mahkeme kararı derler 😊

Sen ne diyeceksin YEMEZLER 😊

2. GAİPLİK

2 şekilde karşımıza çıkar:

- Ölüm tehlikesi içinde kaybolma
- Kendisinden uzun zamandan beri haber alınamama

Ölümü hakkında kuvvetli olasılık varsa, **hakları bu ölüme bağlı olanların başvurusu üzerine** mahkeme bu kişinin gaipliğine karar verebilir.

Gaiplik kararının istenebilmesi için,

✓ ölüm tehlikesinin üzerinden **en az yıl**

(Kaybolmasından itibaren)

✓ Son haber tarihinin üzerinden **en az yıl**

(Son haber alma tarihinden itibaren)

geçmiş olması gerekir. (MK.33)

➤ **Kim Gaipliği talep edecek?**

- İlgililer ... ()
- Hazine de isteyebilir.

*İlgili yok, malvarlığı var, hazine idare ediyor ve bu durum **yıldır** devam ediyorsa talep edebilir.*

➤ **Nereden isteyecek?**

*Yetkili mahkeme, kişinin Türkiye'deki son yerleşim yeri; eğer Türkiye'de hiç yerleşmemişse nüfus siciline kayıtlı olduğu yer; böyle bir kayıt da yoksa anasının veya babasının kayıtlı bulunduğu **yerdeki Sulh hukuk mahkemesidir.***

➤ **İKİ İLAN YAPILACAK**

Mahkeme, gaipliğine karar verilecek kişi hakkında bilgisi bulunan kimseleri, belirli bir sürede bilgi vermeleri için usulüne göre yapılan ilânla çağırır.

*Bu süre, ilk ilânın yapıldığı günden başlayarak **en az aydır.***

Şimdi Gaiplik Kararını aldık Ne olacak?

- ✓ MK. 131: Gaipliğine karar verilen kişinin eşi, mahkemece evliliğin feshine karar verilmedikçe yeniden **evlenemez**. Kaybolanın eşi evliliğin feshini, gaiplik başvurusuyla birlikte veya ayrıca açacağı bir dava ile isteyebilir.

Sonuç: Gaiplik kararıyla evlilik son

- ✓ Gaiplik kararı alınıncaya kadar kendi mal varlığı mahkemece idare edilir.
- ✓ Mirasçılar için Teminat durumu söz konusudur:

Ölüm tehlikesiyle kaybolmada, mirasın tesliminden itibaren **5yıl**.
Uzun süre haber alınamama durumunda ise son haber almadan itibaren **15 yıldır**.

Her halde gaibin **100 yaşına** varmasına kadar gösterilir.

(Buradan çok soru geliyor konuşalım...)

Hak Ehliyeti

Her insanın hak ehliyeti vardır. Buna göre bütün insanlar, hukuk düzeninin sınırları içinde, haklara ve borçlara ehil olmada eşittirler. (MK. 8.mad.)

Bazı durumlarda hak ehliyeti sınırlandırılır:

- *Yaş*
- *Cinsiyet*
- *Ayrır etme gücü*
- *Yabancılık*

Mantığını öğreneceğiz. Konuşalım.

Pasif bir ehliyettir.

Usul: ehliyetidir.

FİİL EHLİYETİ

Fiil ehliyetine sahip olan kimse, kendi fiilleriyle hak edinebilir ve borç altına girebilir.

Aktif bir ehliyettir.

Usul: ehliyetidir.

Herkesin hak ehliyeti varken herkesin fiil ehliyeti yoktur.

Şartları nelerdir:

MK. 10.mad.

✓ ***Ayırt etme gücüne sahip ve***

✓ ***kısıtlı olmayan***

✓ ***her ergin kişinin***

fiil ehliyeti vardır.

Ayırt Etme Gücüne Sahip olmak

İyi – kötü ayırımına sahip olma, makul davranışlar sergileme olayıdır.

- ✓ *Yaşının küçüklüğü yüzünden veya*
- ✓ *akıl hastalığı,*
- ✓ *akıl zayıflığı,*
- ✓ *sarhoşluk ya da*

bunlara benzer sebeplerden biriyle akla uygun biçimde davranma yeteneğinden ***yoksun olmayan herkes***, bu Kanuna göre ayırt etme gücüne sahiptir. ***(MK. 13.mad)***

Dikkat: Sınırlı sayıda değildir.

Ergin olmak

✓ *Erginlik 18 yaşın doldurulmasıyla başlar.*

✓ *Evlenme, kişiyi ergin kılar.*

- *17 yaşını doldurunca Olağan evlilik yoluyla*
- *16 yaşını doldurunca Olağanüstü evlilik yoluyla*

Soru: Evlendi, boşandı erginlik ortadan kalkar mı?

✓ ***Ergin Kılınma (Kazai Rüşt)***

- *15 yaşını dolduracak*
- *Kendisinin talebi*
- *Anne ve babasının Rızası*
- *Evlatlık ise evlat edinenin Rızası*
- *Çocuğun Menfaatinin bulunması gerekir.*

*Görevli mahkeme **Sulh Hukuk** mahkemesidir.*

Şimdi konuşalım.
Taktik şu:

Kısıtlı Olmamak

- ✓ Aile Hukuku içerisinde düzenlenmiştir.
- ✓ MK 405 – 408 maddeleri arasında düzenlenir.
- ✓ Sınırlı sayıdadır. Kanunda tek tek sayılmıştır.

1) Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı

Akil hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle işlerini göremeyen veya korunması ve bakımı için kendisine sürekli yardım gereken ya da başkalarının güvenliğini tehlikeye sokan her ergin kısıtlanır.

2) Savurganlık, alkol veya uyuşturucu Madde bağımlılığı, kötü yaşama tarzı, kötü yönetim

Savurganlığı, alkol veya uyuşturucu Madde bağımlılığı, kötü yaşama tarzı veya malvarlığını kötü yönetmesi sebebiyle **kendisini veya ailesini darlık veya yoksulluğa düşürme tehlikesine yol açan** ve bu yüzden devamlı korunmaya ve bakıma muhtaç olan ya da başkalarının güvenliğini tehdit eden her ergin kısıtlanır.

3) Özgürlüğü bağlayıcı ceza

Bir yıl veya daha uzun süreli özgürlüğü bağlayıcı bir cezaya mahkûm olan her ergin kısıtlanır.

Cezayı yerine getirmekle görevli makam, böyle bir hükümlünün cezasını çekmeye başladığını, kendisine vasi atanmak üzere hemen yetkili vesayet makamına bildirmekle yükümlüdür.

4) İstek üzerine

Yaşlılığı, engelliliği, deneyimsizliği veya ağır hastalığı sebebiyle işlerini gerektiği gibi yönetemediğini ispat eden her ergin kısıtlanmasını isteyebilir. (.....?)

(Şimdi konuşalım, sadece notlardan gitmeyiniz, mutlaka videoları izleyiniz.)

Not alın lütfen:

Usul ve İlan

İlgilinin dinlenilmesi ve bilirkişi raporu

(Mad. 409) Bir kimse **dinlenilmeden** savurganlığı, alkol veya uyuşturucu Madde bağımlılığı, kötü yaşama tarzı, kötü yönetimi veya isteği sebebiyle **kısıtlanamaz**.

✓ Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle kısıtlamaya ancak resmî **sağlık kurulu raporu** üzerine karar verilir.

Hâkim, karar vermeden önce, kurul raporunu göz önünde tutarak kısıtlanması istenen kişiyi dinleyebilir.

ilân

Kısıtlama kararı, kesinleşince hemen kısıtlının yerleşim yeri ile **nüfusa kayıtlı olduğu yerde ilân olunur**.

Kısıtlama, iyiniyetli üçüncü kişileri ilândan önce etkilemez.

Bu ilan Tam Ehliyetsiz için ne olur? (Konuşalım)

Fiil Ehliyet Türleri

- 1. Tam Ehliyetliler***
- 2. Tam Ehliyetsizler***
- 3. Sınırlı Ehliyetliler***
- 4. Sınırlı Ehliyetsizler***

Genel olarak bunların üzerine konuşalım..

Tam Ehliyetliler

3 kurala da uyar.

- *Ayırt etme gücüne sahiptir.*
- *Ergindir.*
- *Kısıtlı değildir.*

Her türlü hukuki işlemi tek başına yapabilirler.

Borç altına girebilirler.

Kendi lehlerine haklar doğuran işlemler yapabilirler.

Dava ehliyeti, haksız fil ehliyeti de vardır.

Kodlama ney.....?

Tam Ehliyetsizler

Ayıt etme gücü yok. Diğer kıssalarında bir önemi yoktur.

- *Dava ehliyeti*
- *Haksız fiillerinden dolayı sorumlu*

Fakat: Kusursuz sorumluluk halleri veya Hakkaniyet sorumluluğu madde 65. Hakkaniyet gerektiriyorsa; hâkim, ayırt etme gücü bulunmayan kişinin verdiği zararın, tamamen veya kısmen giderilmesine karar verir.

Ayır etme gücünü geçici yoksunluk durumunda ise

- **Hukuki işlem yapamazlar.** Yasal temsilcileri izin veya icazet dahi verse yapamazlar. Yaptıkları durumda işlem geçersizdir. Mutlak butlandır.(..... Değildir.)

Karşı tarafın **iyiniyetli olup olmamasının** bir önemi yoktur.

- Şahsa sıkı sıkıya bağlı hakları tek başına veya yasal temsilcisi aracılığıyla da **kullanamaz.**
- **Bütün hukuki işlemleri KANUNİ TEMSİLCİSİ Yapar.**

FAKAT 4'lü yasak var:

- ✓ .
- ✓ .
- ✓ .
- ✓ .

- **Tam ehliyetsiz rıza ile bir taşınır verse bile kabul edilir.**

(Küçük ayrıntıları uzun uzun konuşalım. Mutlaka videoyu izle)

Sınırlı Ehliyetliler

- Burada asıl olan Ehliyetlilik.
- Bazı durumlarda bunlar sınırlandırılmıştır.
- **Yasal danışman** var burada dikkat.
- Burada Kim Sınırlı ehliyetli dersek:

Evliler ve Kendisine **Yasal danışman** atanmış kişilerdir.

1) **Evli kişilerin durumu:**

- ✓ Eşlerden biri mahkemece verilmiş bir ayrılık kararı olmadıkça veya yasal olarak ayrı yaşama hakkı doğmadıkça, ancak diğerinin **yazılı rızasıyla kefil olabilir**; bu rızanın sözleşmenin kurulmasından önce ya da en geç kurulması anında verilmiş olması şarttır. Dikkat Olmuyor. (BK. 584)

✓ *Ailenin ekonomik varlığının korunması veya evlilik birliğinden doğan malî bir yükümlülüğün yerine getirilmesi gerektirdiği ölçüde, eşlerden birinin istemi üzerine **hâkim**, belirleyeceği malvarlığı değerleriyle ilgili tasarrufların ancak onun rızasıyla yapılabileceğine karar verebilir. (MK. 199)*

✓ *Eşlerden biri, diğerinin açık rızası olmadıkça Aile konutunu , ve
(MK.194.)*

*Bu iki madde için eş sonradan **icazet alabilir**.
İlk Hali tek taraflı bağlamazlık olur.*

Anahtar: kelime EVLİ ve Yasal Danışman.

2) Kendisine *Yasal danışman* atanmış kişiler

Kısıtlanması için yeterli sebep bulunmamakla beraber korunması bakımından fiil ehliyetinin sınırlanması gerekli görülen ergin bir kişiye aşağıdaki işlerde görüşü alınmak üzere bir yasal danışman atanır:

- 1. Dava açma ve sulh olma,*
- 2. Taşınmazların alımı, satımı, rehnedilmesi ve bunlar üzerinde başka bir aynî hak kurulması,*
- 3. Kıymetli evrakın alımı, satımı ve rehnedilmesi,*
- 4. Olağan yönetim sınırları dışında kalan yapı işleri,*
- 5. Ödünç verme ve alma,*
- 6. Ana parayı alma,*
- 7. Bağışlama,*
- 8. Kambiyo taahhüdü altına girme,*
- 9. Kefil olma.*

..... *Konuşalım....*

Sınırlı Ehliyetsizler

- ✓ Bu kişiler ayırt etme gücüne sahiplerdir.
- ✓ Fakat diğer iki kısastan birine sahip değiller.

Ayırt etme gücüne sahip KÜÇÜK veya KISITLILAR'dır.

- ✓ Ehliyetsizlik asil, Ehliyetlilik istisnadır.

Şimdi Başlayalım:

- 1) Ayırt etme gücüne sahip küçükler ve kısıtlılar **haksız fiillerinden sorumludurlar.** (MK. 16)
 - 2) **Dava ehliyetleri vardır.**
 - 3) **Vesayet altındaki kişi adına**
 - ✓ kefil olmak,
 - ✓ vakıf kurmak***
 - ✓ önemli bağışlarda bulunmak
 - ✓ Rekabet yasağı yükleniminde bulunmak (TBK. 444)
- yasaktır. (MK.449)**

4) Ayırt etme gücüne sahip **küçükler*** veya kısıtlılar*****, yasal temsilcilerinin rızası olmadıkça, kendi işlemleriyle **borç altına giremezler**.

- **Girerse ne olur?** Tek taraflı bağlamazlık (Askıda Hükümsüzlük)
- **Kendisini Tam Ehliyetli gibi tanıtıysa** karşı tarafın uğradığı zararı karşılar. (Karşı iyiniyetli)

5) **Karşılıksız kazanmada***** ve kişiye sıkı sıkıya bağlı hakları kullanmada bu rıza gerekli **değildir**.

- ✓ Vasiyetname yapma, nişan bozma, soybagının reddi davası açma, boşanma davası, manevi tazminat, kişiliğin korunması davası **TEK BAŞINA yapabilir**.
- ✓ Nişanlanma, Evlenme, Tanıma, Evlat edinme, Ad değiştirme, Ergin kılınma **YİNE YASAL TEMSİLCİNİN İZNİ GEREKİR**.

(*** şeklinde belirtilen kısımlar ayrıntıdır, videolarda uzun uzun konuştuk. Mutlaka izlemelisin. Sadece notlardan olmaz...)

6) Velinin rızasıyla ‘çocuğa kendi malından verilen kısmın ve şehir dışına gönderilen çocuk veya kendi kişisel kazancının yönetimi ve bunlardan yararlanma **hakki çocuğa aittir.**’ ***

Üniversiteli Murat 17 yaşında...

7) Vesayet altındaki kişiye vesayet makamı tarafından bir meslek veya sanatın yürütülmesi için izin verilmiş ise, o kişi bununla ilgili her türlü olağan işlemleri yapmaya yetkilidir ve bu tür işlemlerden dolayı bütün malvarlığı ile sorumludur. (Mk.453)

17 yaşındaki Murat, Poğaçı dükkanı açmış....

Ehliyetlerle İlgili Soru Çözümü

- 1) 20 yaşındaki Ahmet ayıt etme gücüne sahip olup kendisi hakkında kısıtlama kararı alınmış ama ilan edilmemiştir. Ahmet arkadaşı Mehmet için kendi taşınmazı üzerinde ipotek tesis ederse, aşağıdakilerden ifadelerden hangisi doğrudur?***
- a) Kısıtlı bir kişi olduğundan geçersizdir.*
 - b) Denetim makamının izni alınmalıdır.*
 - c) Yasak işlemlerden olduğundan hükümsüzdür.*
 - d) Yasal temsilcinin izni ile geçerli hale gelebilir.*
 - e) Kısıtlılık kararının ilanını dikkate alacağız ilan edilmediğinden geçerlidir. İlan edilmiş olsaydı iyi niyet korunmaz geçerli olmazdı.*

2) 50 yaşındaki Metin, ayırt etme gücüne sahip kısıtlı bir kimsedir. Kefalet sözleşmesinde arkadaşının borcuna karşılık kefil olur. (Metin dışında sözleşmenin tarafları tam ehliyetlidir.) Kefalet sözleşmesi ile ilgili hangisi doğrudur?

- a) Vesayet makamının onayı ile geçerli olur.
- b) Denetim makamının onayı ile geçerli olur.
- c) Yasal temsilcini onayı ile geçerli olur.
- d) Herhangi bir makamın onayına gerek yoktur, Kısıtlının lehine yapıldığından kesin olarak geçerlidir.
- e) Yasak işlemlerden olduğundan kesin olarak geçersizdir.

3)

- I. Vakıf kurma
- II. Kefil olma
- III. Önemli Bağışlarda bulunma
- IV. Rekabet yasağı taahhüdünde bulunma

Yukarıdakilerden hangisi yada hangileri Sınırlı Ehliyetsizin, yasal temsilcisinin izni dahi olsa yapamayacağı yasak işlemlerdendir?

- a) Hepsi
- b) Hiçbiri
- c) I – II
- d) I – III – IV
- e) II – III – IV

4) 12 yaşındaki Metin'e ana ve babasının onayı olmadan Teyzesi elektrikli oyuncak bir otomobil hediye eder.

İşlemin geçerliliği ilgili ne söylenebilir?

- a) Metin, tam ehliyetsiz olduğundan işlem geçersizdir.
- b) Bağışlama, tek tarafa borç yüklediğinden tek taraflı bir hukuki işlemdir. Bu yüzden işlem geçerlidir.
- c) İşlem geçersizdir, öncesinden ana ve babanın onayı alınmamıştır.
- d) İşlem geçersizdir, Metin Bağışlama yapamaz.
- e) İşlem geçerlidir, ama ana ve babası iptal ettirebilir.

Aşağıdaki hukuki işlemleri değerlendiriniz.

Ayırt etme gücüne sahip 15 yaşını doldurmuş Hasan,

5) Kendisine bir bisiklet satın almıştır.

.....

6) Hasan Bilgisayarını okuldaki arkadaşı Buse'ye bağışlamıştır.

.....

7) Hasan sinirlenip sokakta oyun arkadaşına tokat atmıştır.

.....

8) Arkadaşına lokanta da yemek ısmarlamıştır.

.....

9) Nişanlısından ayrılmıştır.

.....

10) 20 yaşındaki Zeynep ile evlenmiştir.

.....

11) Kendisine Yasal Danışman atanmış kişi hangi ehliyet türüne girer?

- a) Tam Ehliyetli**
- b) Tam ehliyetsiz**
- c) Sınırlı ehliyetli**
- d) Sınırlı Ehliyetsiz**
- e) Sınırsız Ehliyetsiz**

12) Ayırt etme gücüne sahip Küçük veya kısıtlılar olarak tanımlanan ehliyet türü hangisidir?

- a) Tam Ehliyetli**
- b) Tam ehliyetsiz**
- c) Sınırlı ehliyetli**
- d) Sınırlı Ehliyetsiz**
- e) Sınırsız Ehliyetsiz**

13) Aşağıdakilerden hangisi bir ehliyet türü değildir?

- a) Tam Ehliyetli**
- b) Tam ehliyetsiz**
- c) Sınırlı ehliyetli**
- d) Sınırlı Ehliyetsiz**
- e) Sınırsız Ehliyetsiz**

14) Sınırlı ehliyetli olan biri Yasal danışmanının iznini almadan aşağıdakilerden hangisini tek başına yapabilir?

- a) Bağış**
- b) Kefil**
- c) Dava açma ve sulh olma**
- d) Taşınmaz Rehni**
- e) Taşınır satımı**

HISIMLIK

- 1) Kan Hısımlığı*
- 2) Kayın Hısımlığı*
- 3) Evlat Edinmeden Kaynaklanan Hısımlık*

(Dikkat: Hısımlık kısmında çokça şema çizeceğim. İlerleyen sayfalarda çok boş kısımlar denk gelecek. O kısımları önce benden dinle, sonra sen çiz. Mutlaka dinle benden Hısımlık kısmının şemasını çizemesen ciddi problem yaşarsın.)

1) Kan Hısımlığı

Kan hısımlığının derecesi, hısımları birbirine bağlayan doğum sayısı ile belli olur. Biri diğerinden gelen kişiler arasında üstsoy-altsoy hısımlığı; biri diğerinden gelmeyip de, ortak bir kökten gelen kişiler arasında yansoy hısımlığı vardır. (MK. 17)

a) Üstsoy – Altsoy Hısımlığı

b) Yansoy Hısımlığı

Ortak kökten gelme durumudur. (Şema ile öğrenelim.)

Kan Hısımlığındaki derece konusunu bir örnekle anlatalım.

Ör:

Yansoy Yarım kan hısımlığı nedir?

2) Kayın Hısımlığı

Evlilikle yeni akrabaların bir anda ortaya çıkmasıdır.

Eşlerden biri ile diğer eşin kan hısımları, aynı tür ve dereceden kayın hısımları olur.

Kayın hısımlığı, kendisini meydana getiren evliliğin sona ermesiyle ortadan kalkmaz. (MK. 18)

ÖR:

3) Evlat Edinmeden Kaynaklanan Hısımlık

Mahkeme kararıyla ortaya çıkan bir hısımlık ilişkisidir.

Evlat edinenin Alt soyu olur.

1.Zümrede yer alır kan bağı olmayan tek mirasçıdır.

Evlat edinen ile evlatlığın biri diğerinin alt soyu veya eşi ile evlenemez.

Evlatlık tek yönlüdür mirasçılığı.

*Evlat edinme koşullarına Aile Hukukunda daha ayrıntılı bakacağız. Konu bütünlüğü dağılmasın diye burada bırakıyoruz.
(MK. Madde 305 – 320)*

Yerleşim Yeri (İkametgah)

- ✓ Yerleşim yeri bir kimsenin **sürekli kalma niyetiyle** oturduğu yerdir. **(İradi)**
- ✓ Bir kimsenin aynı zamanda **birden çok yerleşim yeri olamaz**. Bu kural ticarî ve sınaî kuruluşlar hakkında **uygulanmaz**.
- ✓ Bir yerleşim yerinin değiştirilmesi **yenisinin edinilmesine bağlıdır. (İtibari)**
- ✓ Önceki yerleşim yeri **belli olmayan** veya yabancı ülkedeki yerleşim yerini bıraktığı hâlde **Türkiye'de henüz bir yerleşim yeri edinmemiş** olan kimsenin hâlen **oturduğu yer**, yerleşim yeri sayılır. **(İtibari)**

Kurumlarda bulunma

- Bir öğretim kurumuna devam etmek için bir yerde bulunma ya da eğitim, sağlık, bakım veya ceza kurumuna konulma, yeni yerleşim yeri edinme sonucunu **doğurmaz**.

❑ **Yasal Yerleşim yeri**

- ✓ *Velâyet altında bulunan çocuğun yerleşim yeri, ana ve babasının **yerleşim yeridir.***
- ✓ *Ana ve babanın ortak yerleşim yeri yoksa, **çocuğun kendisine bırakıldığı** ana veya babanın yerleşim yeridir.*
- ✓ *Diğer hâllerde **çocuğun oturma yeri**, onun yerleşim yeri sayılır.*
- ✓ *Evlatlığın yerleşim yeri, evlat edinenin y.y.*
- ✓ ***Vesayet altındaki** kişilerin yerleşim yeri, bağlı oldukları **vesayet makamının bulunduğu yerdir.** (Sulh Hukuk mahkemesinin.)*

Ana ve baba aynı ikamette oturması şart mı?

Değilse o zaman çocuğun ikametgahı nere olacak?

AD ve SOYAD

Ad: Aynı aileye mensup kişileri birbirinden ayırır.

Soyad: Bir aileyi diğer ailelerden ayıran isme denir. Bir kişinin hangi aileye ait olduğunu gösterir.

- ✓ Çocuğun adını **ana ve babası koyar**. Velayet ikisinde ise birlikte koyarlar. Velayet birinde ise, kimde ise o koyar. Velayet hakkı ikisinde de değil, vasi de ise Vasi koyar.
- ✓ Evlat edinen çocuğa **yeni bir isim verebilir**.
- ✓ Evlilik içinde doğan çocuk, **babanın soyadını alır**.
- ✓ Evlilik dışında doğan çocuk ise **ananın soyadını alır**.
- ✓ 300 gün, iddet müddeti içinde çocuk doğarsa babalık karinesi sonucu babanın soyadını alır.
- ✓ Eğer ana bu iddet süresi içinde başak bir evlilik yaparsa doğan çocuk ikinci kocanın soyadını alır. (.....)
- ✓ Eğer çocuk **evlilik dışında** doğar, babanın tanınmasıyla, mahkeme kararıyla veya anne ile evlenmesiyle **babanın soy adını alır**.

- ✓ *Evlâtlık küçük ise evlât edinenin soyadını alır.*
- ✓ *Evlât edinen isterse çocuğa yeni bir ad verebilir.*
- ✓ *Ergin olan evlâtlık, evlât edinilme sırasında dilerse evlât edinenin soyadını alabilir.*
- ✓ *Eşler tarafından birlikte evlât edinilen ve ayırt etme gücüne sahip olmayan küçüklerin nüfus kaydına ana ve baba adı olarak evlât edinen eşlerin adları yazılır.*

Kadının soyadı (TMK 187.)

Kadın, evlenmekle kocasının soyadını alır; ancak evlendirme memuruna veya daha sonra nüfus idaresine yapacağı yazılı başvuruyla kocasının soyadı önünde önceki soyadını da kullanabilir.

Daha önce iki soyadı kullanan kadın, bu haktan sadece bir soyadı için yararlanabilir.

Ör: Zeynep SERT evlendi Zeynep SERT KAYA

(TMK 173.)

- ✓ **Boşanma** hâlinde kadın, evlenme ile kazandığı kişisel durumunu korur; ancak, **evlenmeden önceki soyadını yeniden alır.**
- ✓ Eğer kadın evlenmeden önce dul idiyse hâkimden bekârlık soyadını taşımasına izin verilmesini isteyebilir.
- ✓ Kadının, boşandığı kocasının soyadını kullanmakta menfaati bulunduğu ve bunun kocaya bir zarar vermeyeceği ispatlanırsa, **istemi üzerine hâkim, kocasının soyadını taşımasına izin verir.**
- ✓ **Koca**, koşulların değişmesi hâlinde bu iznin kaldırılmasını **isteyebilir.**
- ✓ Boşanma değil de **koca ölürse**, kadın kazandığı soy adını kullanmaya
- ✓

- *Evlatlık ilişkisi mahkeme kararıyla sona ererse, evlatlık kendi ailesinin soyadını alır. Eğer evlat edinen ölürse, evlatlık soyadı kullanmaya devam eder.*

Evlatlık,

- ✓ *Evli bir erkek ise* evlat edinilirken evlat edinenin soyadının alırsa kendi ailesi de bu durumdan etkilenir. Yani
- ✓ *Evli bir kadın ise* soyadı değişmez kocasının soy adını kullanmaya devam eder. Boşanırsa kendi ailesine veya evlat edinenin soyadına dönebilir.
- **Lakap,** görünüşü veya hareketleri sebebiyle çevresince takılan isimdir. Güdük Necmi, İnek Şaban ...
- **Mahlas,** gerçek kimliğini gizlemek amacıyla takılan isim.

Ör:

.....

Adın Korunması

(TMK madde 26.)

- ✓ Adının kullanılması çekişmeli olan kişi, hakkının **tespitini dava** edebilir.

Ör: 2010 Yargıtay kararı...

- ✓ Adı haksız olarak kullanılan kişi buna **son verilmesini;**
- ✓ haksız kullanan kusurlu ise ayrıca **maddî zararının** giderilmesini ve uğradığı haksızlığın niteliği gerektiriyorsa **manevî tazminat** ödenmesini isteyebilir.

Öör:

(Konuşalım...)

Adın Değiştirilmesi

- ✓ *Adın değiştirilmesi, ancak haklı sebeplere dayanılarak hâkimden istenebilir. (İkametgah – Hukuk mah.)*
- ✓ *Adın değiştirildiği nüfus siciline kayıt ve ilân olunur.*
- ✓ *Ad değişmekle kişisel durum değişmez.*
- ✓ *Adın değiştirilmesinden zarar gören kimse, bunu öğrendiği günden başlayarak **1 yıl içinde** değiştirme kararının kaldırılmasını dava edebilir.*
- ✓ *Ehliyetliler bakımından talep:*

Cinsiyet Değişikliği

Cinsiyetini değiştirmek isteyen kimse, şahsen başvuruda bulunarak mahkemece cinsiyet değişikliğine izin verilmesini isteyebilir.

Ancak, iznin verilebilmesi için,

- ✓ *İstem sahibinin **18 yaşını doldurmuş** bulunması*
- ✓ ***Evli olmaması***
- ✓ *Ayrıca **transseksüel yapıda olup, cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunluluğunu***
- ✓ *Bir eğitim ve araştırma hastanesinden alınacak **resmî sağlık kurulu raporuyla** belgelemesi şarttır.*
- ✓ *Verilen izne bağlı olarak amaç ve tıbbî yöntemlere uygun bir cinsiyet değiştirme ameliyatı gerçekleştirildiğinin resmî sağlık kurulu raporuyla doğrulanması hâlinde, mahkemece nüfus sicilinde gerekli düzeltmenin yapılmasına karar verilir.*

Kişisel Durum Sicili

- ✓ *Kişisel durumların kaydedildiği sicillerdir.*
- ✓ *Kişisel durum, bu amaçla tutulan resmî sicille belirlenir. Doğum, ölüm, yer değiştirme, evlenme kütüğü vb. gibi **tutulan sicillerdir.***
- ✓ *Kişisel durum sicili, **Devletçe atanan memurlar** tarafından tutulur. Sicil kayıtlarını tutmak ve örnek vermek bu memurların görevidir.*
- ✓ *Yabancı memleketlerdeki Türkiye temsilcilerine, **Cumhurbaşkanlığının onayı** ile nüfus memurluğu yetkisi verilebilir. (Dışişleri Bakanlığı idi.)*

Sorumluluk

- *Kişisel durum sicilinin tutulmasından doğan zararlar, kusurlu **memura rücu** edilmek kaydıyla, **Devletçe tazmin** edilir.*
- *Memurun kusuru olmasa da **DEVLET** sorumludur.*
- *Tazminat ve rücu davaları, kişisel durum sicilinin tutulduğu yer mahkemesinde açılır.*
- ***Mahkeme kararı** olmadıkça kişisel sicil kaydında düzelme **yokkkk.***

- ***Doğum Kütüğü***
- ***Ölüm Kütüğü***
- ***Yer değiştirme kütüğü***
- ***Aile Kütüğü***
- ***Evlenme Kütüğü***
- ***Evlat edinme kütüğü***
- ***Boşanma ve evliliğin iptali***

Konuşalım. Önemli noktaları bil yeter.

Kişiliğin Korunması

Bu hakların ortak özelliği:

- ✓ *Mutlak haklardır.*
- ✓ *Bu haklardan vazgeçilemez.*
- ✓ *Şahsa sıkı sıkıya bağlıdır.*
- ✓ *Miras yoluyla geçmez.*
- ✓ *Doğumla başlar, ölümle veya gaiplikle sona erer.*
- ✓ *Devredilemez FAKAT*
- ✓ *Herhangi bir SÜRE*

I. Vazgeçme ve Aşırı Sınırlamaya Karşı

Kimse özgürlüklerinden vazgeçemez veya onları hukuka ya da ahlâka aykırı olarak sınırlayamaz. (Konuşalım Çıkmış sorusu var)

*Yazılı rıza üzerine insan kökenli biyolojik maddelerin alınması, aşılınması ve **nakli mümkündür**. Ancak, biyolojik Madde verme borcu altına girmiş olandan edimini yerine getirmesi istenemez; maddî ve manevî tazminat isteminde **bulunulamaz**.*

II. Saldırıya Karşı

Hukuka aykırı olarak kişilik hakkına saldırılan kimse, hâkimden, saldırıda bulunanlara karşı korunmasını isteyebilir. (MK. 25.)

□ Davalar

Davacı,

- ✓ *hâkimden saldırı tehlikesinin önlenmesini, (ÖNLEME)*
- ✓ *sürmekte olan saldırıya son verilmesini, (MEN – Tecav. durdur)*
- ✓ *sona ermiş olsa bile etkileri devam eden saldırının hukuka aykırılığının tespitini isteyebilir. (TESPİT)*

4 ORTAK ÖZELLİK:

Davacı bunlarla birlikte, düzeltmenin veya kararın üçüncü kişilere bildirilmesi ya da yayımlanması isteminde de bulunabilir.

- ✓ Davacının, **MADDÎ** ve **MANEVÎ TAZMİNAT** istemleri ile Manevî tazminat istemi, karşı tarafça kabul edilmiş olmadıkça **devredilemez**; mirasbırakan tarafından ileri sürülmüş olmadıkça **mirasçılara geçmez**.
- ✓ Hukuka aykırı saldırı dolayısıyla elde edilmiş olan kazancın **VEKÂLETSİZ İŞ GÖRME hükümlerine göre kendisine** verilmesine ilişkin istemde bulunma hakkı saklıdır.
- ✓ Davacı, kişilik haklarının korunması için kendi yerleşim yeri veya davalının yerleşim yeri mahkemesinde dava açabilir. (Uzun konuştuk.)
- ✓ Kişilik hakkı zedelenen kimsenin **RIZASI**, daha üstün nitelikte **ÖZEL VEYA KAMUSAL** yarar ya da **KANUNUN VERDİĞİ** yetkinin kullanılması sebeplerinden biriyle haklı kılınmadıkça, kişilik haklarına yapılan her saldırı **hukuka aykırıdır**.

Soru:

Mehmet adında birine K gazetesinde kişilik haklarını zedeleyen itibarını ortadan kaldırmaya yönelik yalan haberler 15 gün boyunca yapılmıştır.

Mehmet, aşağıdakilerden hangisini yapamaz?

- a) Tecavüzün durdurulması yani saldırıya son verilmesi davasını açabilir.*
- b) Hukuka aykırılığın Tespiti için Tespit davası açabilir.*
- c) Bir kazanç elde edilmişse Vekaletsiz iş görme davası açabilir.*
- d) Manevi Tazminat davası açabilir.*
- e) Kişiliğine saldırıyı/tecavüzü önleme davası açabilir.*

TÜZEL KİŞİLER (MK 47-55)

*Başlı başına bir varlığı olmak üzere örgütlenmiş **kişi toplulukları** ve belli bir amaca özgülenmiş olan bağımsız **mal toplulukları**, kendileri ile ilgili özel hükümler uyarınca tüzel kişilik kazanırlar.*

- **Kişi Topluluğu:** Dernekler, şirketler, devlet, iller (il özel idaresi), belediyeler ve köyler.
- **Mal Topluluğu:** Vakıflar, kamu kurumları, üniversiteler, TRT ve YÖK.

*Amacı hukuka veya ahlâka aykırı olan kişi ve mal toplulukları **tüzel kişilik kazanamaz.***

TK EHLİYET (.....)

- **Hak Ehliyeti**

Tüzel kişiler, cins, yaş, hısımlık gibi yaradılış gereği insana özgü niteliklere bağlı olanlar dışındaki bütün haklara ve borçlara ehildirler.

- **Fiil ehliyeti**

*Tüzel kişiler, kanuna ve kuruluş belgelerine göre **gerekli organlara sahip olmakla**, fiil ehliyetini kazanırlar.*

- *Tüzel kişinin **iradesi**, organları aracılığıyla açıklanır.*
- *Organlar, hukukî işlemleri ve diğer bütün fiilleriyle tüzel kişiyi **borç altına sokarlar**.*
- *Organlar, kusurlarından dolayı ayrıca kişisel olarak sorumludurlar.*

(İnce detay var not al mutlaka.....)

- **YERLEŞİM YERİ**

Tüzel kişinin yerleşim yeri, kuruluş belgesinde başka bir hüküm bulunmadıkça işlerinin yönetildiği yerdir.

- **KİŞİLİĞİN SONA ERMESİ**

I. Sınırlı devam etme

*Sona eren tüzel kişinin kişiliği, ehliyeti tasfiye amacıyla sınırlı olmak üzere tasfiye sırasında da **devam eder**.*

II. Malvarlığının tasfiyesi

Tüzel kişinin malvarlığının tasfiyesi, kanunda ve kuruluş belgesinde aksine hüküm bulunmadıkça, terekenin resmî tasfiyesine ilişkin hükümlere göre yapılır.

(Mirastaki bilgiyi hatırlayalım. Gelsin video)

- **Malvarlığının özgülenmesi**

*Tüzel kişinin malvarlığı, kanunda veya kuruluş belgesinde başka bir hüküm bulunmadıkça ya da yetkili organı başka türlü karar vermedikçe, **en yakın amacı güden kamu kurum veya kuruluşuna geçer.***

Bu malvarlığı olanak ölçüsünde daha önce özgülendiği amaç için kullanılır.

Hukuka veya ahlâka aykırı amaç güttüğü için kişiliği mahkeme kararıyla sona eren tüzel kişinin malvarlığı her hâlde **ilgili kamu kuruluşuna geçer.**

DERNEKLER

Dernekler, **gerçek** veya **tüzel** en az **7 kişinin** kazanç paylaşma dışında belirli ve **ORTAK BİR AMACI** gerçekleştirmek üzere, bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları, **tüzel kişiliğe sahip kişi topluluklarıdır.**

- ✓ Hukuka veya ahlâka aykırı amaçlarla dernek **kurulamaz.**
- ✓ Herkes, **önceden izin almaksızın** dernek kurma hakkına sahiptir.
- ✓ Dernek kurucularının **fiil ehliyetine** sahip olması gerekir.
- ✓ Her derneğin **bir tüzüğü** bulunur.
- ✓ Dernek tüzüğünde derneğin **adı, amacı, gelir kaynakları, üyelik koşulları, organları ve örgütü ile geçici yönetim kurulunun gösterilmesi zorunludur.**
- ✓ Dernek tüzüğü, kanunun emredici hükümlerine **aykırı olamaz.**

Derneklerin İzne Tabi İşlemleri

1) Derneklerin izinle kurabileceği tesisler

Derneklerin, tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere,

- ✓ Eğitim ve öğretim faaliyetleri için yurt, pansiyon;*
- ✓ Üyeleri için lokal açmaları ve lokallerinde alkollü içki kullanılması ile*
- ✓ bu tesislerin işletilmesi*

mülkî idare amirinden izin almalarına bağlıdır.

2) **Kamu yararına çalışan dernekler**

- ✓ *Kamu yararına çalışan dernekler, **Cumhurbaşkanı** kararıyla **tespit edilir.***
- ✓ *Bir derneğin kamu yararına çalışan derneklerden sayılabilmesi için, **en az 1 yıldan** beri faaliyette bulunması ve*
- ✓ *derneğin amacı ve bu amacı gerçekleştirmek üzere giriştiği faaliyetlerin **topluma yararlı sonuçlar** verecek nitelikte ve ölçüde olması şarttır.*
- ✓ *Bu dernekler **En az 2 yılda** bir denetlenir.*
- ✓ *Hapis cezası gerektiren bir suç işleyen personel olursa **İÇİŞLERİ Bakanı Geçisi** uzaklaştırabilir.*
- ✓ *Eğer ki Kamuya yararlı vasfı ortadan kalktığı tespit edilirse **CUMHURBAŞKANI Kararıyla** bu ayrıcalık **kaldırılır.***

- ✓ Türkiye Kızılay Derneği ve Türk Hava Kurumunun tüzüklerini onaylamaya **Cumhurbaşkanı** yetkilidir.
- ✓ Kamu yararına çalışan derneklerin mallarına karşı suç işleyenler **Devlet malına** karşı suç işlemiş gibi cezalandırılır.

3) Dernek Adları

Dernek adlarında;

Türk, Türkiye,

Milli,

Cumhuriyet,

Atatürk, Mustafa Kemal,

Şehit, Gazi kelimeleri ile bunların baş ve sonlarına getirilen eklerle oluşturulan kelimeler **İçişleri Bakanlığının izni ile kullanılabilir.**

- **Bazı ad ve işaretleri kullanma YASAĞI**

Derneklerin,

mevcut veya mahkeme kararıyla kapatılmış veya feshedilmiş bir siyasî partinin, bir sendikanın veya üst kuruluşun, bir derneğin veya üst kuruluşun adını, amblemini, rumuzunu, rozetini ve benzeri işaretleri ya da

başka bir ülkeye ve daha önce kurulmuş Türk devletlerine ait bayrak, amblem ve flamaları kullanmaları yasaktır.

NOT: Dernekler, defterlerinde ve kayıtlarında ve Türkiye Cumhuriyetinin resmi kurumlarıyla yazışmalarında **Türkçe kullanırlar.**

Derneklerde Üst Kuruluş (MK. 96-97.)

1. Federasyon

*Federasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan **en az 5 derneğin**, amaçlarını gerçekleştirmek üzere üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulur. Her federasyonun bir tüzüğü bulunur.*

*Federasyon, kuruluş bildirimi, tüzük ve gerekli belgelerin yerleşim yerinin **en büyük mülkî amirine** verilmesiyle **tüzel kişilik kazanır**.*

2. Konfederasyon

*Konfederasyonlar, kuruluş amaçları aynı olan **en az 3 federasyonun**, amaçlarını gerçekleştirmek üzere üye sıfatıyla bir araya gelmeleri suretiyle kurulur.*

*Konfederasyon, kuruluş bildirimi, tüzük ve gerekli belgelerin yerleşim yerinin **en büyük mülkî amirine** verilmesiyle tüzel kişilik kazanır.*

Çocuk Dernekler

- Çocuklarda dernek kurulabilir. Dernekler Kanununda düzenlenmiştir.
- yaşını bitiren ayırt etme gücüne sahip küçükler; toplumsal, ruhsal, ahlakî, bedensel ve zihinsel yetenekleri ile spor, eğitim ve öğretim haklarını, sosyal ve kültürel varlıklarını, aile yapısını ve özel yaşantılarını korumak ve geliştirmek amacıyla **yasal temsilcilerinin yazılı** izni ile çocuk dernekleri kurulabilir veya kurulmuş çocuk derneklerine üye olabilirler.
- yaşını bitiren küçükler **yasal temsilcilerinin izni** ile çocuk derneklerine **üye olabilirler** ancak yönetim ve denetim kurullarında **görev alamazlar**.
- Çocuk derneklerineyaşından büyükler kurucu veya **üye alamazlar**. (D.K 3.)

Dernek Kurma Süreci (MK. 59-65)

- Dernekler, kuruluş bildirimini, dernek tüzüğünü ve gerekli belgeleri **yerleşim yerinin** bulunduğu yerin **en büyük mülkî amirine** verdikleri anda **tüzel kişilik kazanırlar**.

Sonra...

- Kuruluş bildirimi ve belgelerin doğruluğu ile dernek tüzüğü, en büyük mülkî amir tarafından **60 gün** içinde dosya üzerinden **incelenir**.
- Kuruluş bildiriminde, tüzükte ve kurucuların hukukî durumlarında kanuna aykırılık veya noksanlık tespit edildiği takdirde bunların giderilmesi veya **tamamlanması derhâl kuruculardan istenir**.
- Bu istemin tebliğinden başlayarak **30 gün** içinde belirtilen noksanlık tamamlanmaz ve kanuna aykırılık giderilmezse; en büyük mülkî amir, **yetkili asliye hukuk mahkemesinde derneğin feshi** konusunda dava açması için durumu Cumhuriyet savcılığına bildirir.

(BU MAHKEME KARARIYLA FESİH SEBEBİDİR.)

Derneğe Üyelik

- ✓ Hiç kimse, bir derneğe üye olmaya ve hiçbir dernek de üye kabul etmeye **zorlanamaz**.
- ✓ **Fiil ehliyetine sahip** bulunan her gerçek kişi ile tüzel kişiler, derneklere üye olma hakkına sahiptir. (**Yaş şart değil.**)
- ✓ Yazılı olarak yapılacak üyelik başvurusu, dernek **yönetim kurulunca en çok 30 gün** içinde karara bağlanır ve sonuç yazıyla başvuru sahibine bildirilir.
- ✓ Başvurusu kabul edilen üye, bu amaçla tutulacak **deftere kaydedilir**.
- ✓ Üyelik için kanunda veya tüzükte aranılan nitelikleri sonradan kaybedenlerin dernek üyeliği **kendiliğinden sona erer**.
- ✓ Hiç kimse, dernekte üye kalmaya **zorlanamaz**. Her üye yazılı olarak bildirmek kaydıyla, dernekten çıkma hakkına sahiptir.

■ Üyelerin hakları

a. Eşitlik ilkesi

- ✓ Dernek üyeleri eşit haklara sahiptirler.
- ✓ Dernek, üyeleri arasında dil, ırk, renk, cinsiyet, din ve mezhep, aile, zümre ve sınıf farkı gözetemez; eşitliği bozan veya bazı üyelere bu sebeplerle ayrıcalık tanıyan uygulamalar yapamaz.
- ✓ Her üyenin, derneğin faaliyetlerine ve yönetimine katılma hakkı vardır.
- ✓ Dernekten çıkan veya çıkarılan üye, dernek malvarlığında hak iddia edemez.

b. Oy hakkı

- ✓ Her üyenin genel kurulda **bir oy hakkı** vardır; üye, oyunu şahsen kullanmak **zorundadır**.

Önemli Başlıklar

❖ **Uluslararası faaliyet**

Dernekler, tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere uluslararası faaliyette veya işbirliğinde bulunabilir,

- ✓ *yurt dışında temsilcilik veya şube açabilir,*
- ✓ *yurt dışında dernek veya üst kuruluş kurabilir veya*
- ✓ *yurt dışında kurulmuş dernek veya kuruluşlara katılabilirler.*

Yabancı dernekler,

Dışişleri Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle

İçişleri Bakanlığının izniyle

*Türkiye'de faaliyette veya işbirliğinde bulunabilir, temsilcilik veya şube açabilir, dernek veya üst kuruluş kurabilir veya kurulmuş dernek veya üst kuruluşlara **katılabilirler.***

*Türkiye'de **yerleşme hakkına** sahip olan yabancı gerçek kişiler, dernek kurabilirler veya kurulmuş derneklere **üye olabilirler.***

Onursal üyelik için bu koşul aranmaz. (MK 93.)

❖ YARDIM

- ❑ *Dernekler, tüzüklerinde gösterilen amaçları gerçekleştirmek üzere, benzer amaçlı derneklerden, (.....), işçi ve işveren sendikalarından ve meslekî kuruluşlardan maddî yardım alabilir ve adı geçen kurumlara maddî yardımda bulunabilirler.*

Önemli buraya Dikkat: (Konuşalım)

Siyasi Partiler konusu....

- ❑ *Dernekler mülkî idare amirliğine önceden bildirimde bulunmak şartıyla **yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan aynî ve nakdî yardım alabilirler.***
- ❑ *Nakdî yardımların **bankalar** aracılığıyla alınması **zorunludur.***
- ❑ *Yurt dışına **yapılacak** yardımlar ise, yardım yapılmadan önce dernekler tarafından mülki idare amirliğine bildirilir.*

- ✓ Dernekler kamu kurum ve kuruluşları ile görev alanlarına giren konularda **ortak projeler** yürütebilirler.
- ✓ Bu projelerde kamu kurum ve kuruluşları, proje maliyetlerinin **en fazla yüzde** oranında aynî veya nakdî katkı sağlayabilirler.
- ✓ 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesi çerçevesinde **engellilerin ve eski hükümlülerin** mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyonu, kendi işlerini kurmaları, engellilerin iş bulmasını sağlayacak destek teknolojilerine ilişkin projeler ile benzeri projelerde **bu oran aranmaz.**

❖ **Taşınmaz Mal Edinme**

Dernekler **genel kurullarının yetki vermesi** üzerine **yönetim kurulu kararıyla** taşınmaz mal satın alabilir veya taşınmaz mallarını satabilirler.

Dernekler edindikleri taşınmazları, tapuya tescilinden itibaren **..... ay içinde mülkî idare** amirliğine bildirmekle yükümlüdürler.

❖ **Gençlik Ve Spor Kulüpleri**

*Derneklerden başvurmaları halinde;
spor faaliyetine yönelik olanlar **spor kulübü**,
boş zamanları değerlendirme faaliyetine yönelik olanlar **gençlik kulübü** ve
her iki faaliyeti birlikte amaçlayanlar **gençlik ve spor kulübü** adını alır.*

Bu kulüpler, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünce tutulacak kütüğe kayıt ve tescil edilir.

*Kulüplerin organları, bu organların görev ve yetkileri, kulüplerin **Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünce de denetlenmesi** yapılır.*

❖ **Gelir ve giderlerde usul**

*Dernek gelirleri **alındı belgesi** ile toplanır ve giderler **harcama belgesi** ile yapılır.*

Dernek gelirlerinin bankalar aracılığı ile toplanması halinde banka tarafından düzenlenen dekont veya hesap özeti gibi belgeler alındı belgesi yerine geçer.

*Alındı belgeleri ve harcama belgelerinin saklama **süresi 5 yıldır.***

Dernek gelirlerinin toplanmasında kullanılacak alındı belgeleri yönetim kurulu kararı ile bastırılır.

❖ **Basımevlerinin sorumluluğu**

*Basımevleri, dernek gelirlerinin toplanmasında kullanılacak alındı belgelerini bastıktan sonra, bu belgelerin seri ve sıra numaralarını **15 gün içinde mülkî idare amirliğine bildirmek zorundadır.***

❖ **Hata ve noksanlıkların giderilmesi**

*Derneklerin iş ve işlemlerinde, bu Kanun ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu ile bunlara dayanılarak çıkarılan yönetmeliklerin hükümlerine **aykırılık tespit** edilmesi halinde, konusu suç teşkil etmeyen **hata ve noksanlıkların** mülkî idare amirinin yazılı istemi üzerine, ilgili dernek tarafından **30 gün** içerisinde giderilmesi zorunludur.*

Derneğin Organları (MK. 72-90)

Derneğin zorunlu organları,

- ✓ *Genel kurul,*
- ✓ *Yönetim kurulu ve*
- ✓ *Denetim kuruludur.*

*Dernekler zorunlu organları dışında başka organlar da **oluşturabilirler.***

*Ancak, bu organlara zorunlu organların görev, yetki ve sorumlulukları **devredilemez.***

1) Genel Kurul

Genel kurul, derneğin en yetkili **karar organı olup**; derneğe kayıtlı üyelerden oluşur.

a. Olağan toplantı

Genel kurul, tüzükte belirtilen zamanda **yönetim kurulunun** çağrısı üzerine toplanır.

Olağan genel kurul toplantılarının **en geç üç yılda** bir yapılması zorunludur.

b) Olağanüstü toplantı

Genel kurul, **yönetim veya denetim kurulunun** gerekli gördüğü hâllerde veya dernek üyelerinden **1/5'inin** yazılı başvurusu üzerine, yönetim kurulunca **olağanüstü** toplantıya çağrılır.

Yönetim kurulu, genel kurulu toplantıya çağırmazsa; üyelerden birinin başvurusu üzerine, **sulh hâkimi**, üç üyeyi genel kurulu toplantıya çağırmakla **görevlendirir**.

■ **Toplantıya çağrı**

Genel kurul, yönetim kurulunca, **en az gün** önceden toplantıya çağrılır.

Bu amaçla toplantının günü, saati, yeri ve gündemi, üyelere bildirilir.

■ **Toplantı yeri ve toplantı yeter sayısı**

Genel kurul toplantıları, tüzükte aksine hüküm olmadıkça, **dernek merkezinin bulunduğu** yerde yapılır.

- ✓ Genel kurul, katılma hakkı bulunan üyelerin**çoğunluğunun**,
- ✓ Tüzük değişikliği ve derneğin feshi hâllerinde **katılımıyla** toplanır;

çoğunluğun sağlanamaması sebebiyle toplantının ertelenmesi durumunda **ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz.**

Ancak, bu toplantıya katılan üye sayısı, yönetim ve denetim kurulları üye tam sayısının iki katından **az olamaz.**

Genel kurul toplantısı, bir defadan **fazla geri bırakılamaz.**

■ **Toplantı usulü**

Genel kurul toplantısının açılışından sonra, toplantıyı yönetmek üzere, bir başkan ve yeteri kadar başkan vekili ile yazman seçilir.

- ✓ *Genel kurul toplantısında yalnız gündemde yer alan Maddeler görüşülür.*
- ✓ *Ancak, toplantıda hazır bulunan üyelerin **en az 1/10'i** tarafından görüşülmesi **yazılı** olarak istenen konuların gündeme alınması **zorunludur**.*

▪ **Karar yeter sayısı**

Genel kurul kararları,

- ✓ ***Toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğuyla alınır.***
- ✓ ***Tüzük değişikliği ve derneğin feshi kararları, ancak toplantıya katılan üyelerin üçte iki çoğunluğuyla alınabilir.***

▪ **Oy hakkından yoksunluk**

*Hiçbir dernek üyesi, dernek ile kendisi, eşi, üstsoyu ve altsoyu arasındaki bir hukukî işlem veya uyuşmazlık konusunda alınması gereken kararlarda **oy kullanamaz.***

■ **Kararın iptali**

Toplantıda hazır bulunan;

- ✓ *Kanuna veya tüzüğe aykırı olarak alınan genel kurul kararlarına katılmayan her üye, karar tarihinden başlayarak **1 ay içinde***
- ✓ ***Toplantıda hazır bulunmayan** her üye kararı öğrenmesinden başlayarak **1 ay** içinde ve her hâlde karar tarihinden başlayarak **3 ay** içinde mahkemeye başvurmak suretiyle **kararın iptalini isteyebilir.***
- ✓ *Diğer organların kararlarına karşı, dernek içi denetim yolları tüketilmedikçe iptal davası açılamaz.*

2) Yönetim Kurulu

- Yönetim kurulu, **5 asıl ve 5 yedek** üyeden az olmamak üzere dernek tüzüğünde belirtilen sayıda üyeden oluşur.
- Yönetim kurulu üye sayısı, boşalmalar sebebiyle **üye tamsayısının yarısının altına düşerse;**
- **Genel kurul**, kalan yönetim kurulu üyeleri veya denetim kurulu tarafından **1 ay içinde toplantıya çağrılır.**
- Çağrı yapılmazsa, üyelere birinin istemi üzerine, **sulh hâkimi, üç üyeyi** genel kurulu toplantıya çağırarak görevlendirir.
- Yönetim kurulu, derneğin **yürütme ve temsil organıdır.**
- Temsil görevi, yönetim kurulunca, üyelere **birine veya bir üçüncü kişiye** verilebilir

3) Denetleme Kurulu (DK. 9.)

- ✓ Denetim kurulu, **3 asıl ve 3 yedek** üyeden **az** olmamak üzere dernek tüzüğünde belirtilen sayıda üyeden **oluşur**.
- ✓ Derneklerde **iç denetim esastır**.
- ✓ Genel kurul, **yönetim kurulu veya denetim kurulu** tarafından iç denetim yapılabileceği gibi, **bağımsız denetim** kuruluşlarına da denetim yaptırılabilir.
- ✓ Genel kurul, yönetim kurulu veya bağımsız denetim kuruluşlarınca denetim yapılmış olması, denetim kurulunun yükümlülüğünü **ortadan kaldırmaz**.
- Dernekler, yıl sonu itibarıyla faaliyetlerini, gelir ve gider işlemlerinin sonuçlarını düzenleyecekleri beyanname ile **her yıl Nisan ayı sonuna kadar mülkî idare amirliğine vermekle yükümlüdürler**.
- Gerekli görülen hallerde, derneklerin tüzüklerinde gösterilen amaçlar doğrultusunda faaliyet gösterip göstermedikleri, defterlerini ve kayıtlarını mevzuata uygun olarak tutup tutmadıkları **İçişleri Bakanı veya mülkî idare amiri tarafından kamu görevlilerine denetletilebilir. (DK.19.)**

Sona Erme

I. Kendiliğinden

Dernekler, aşağıdaki hâllerde kendiliğinden sona erer:

- 1. Amacın gerçekleşmesi, gerçekleşmesinin olanaksız hâle gelmesi veya sürenin sona ermesi,*
- 2. İlk genel kurul toplantısının kanunda öngörülen sürede yapılmamış ve zorunlu organların oluşturulmamış olması,*
- 3. Borç ödemede **acze düşmüş** olması,*
- 4. Tüzük gereğince yönetim kurulunun oluşturulmasının olanaksız hâle gelmesi,*
- 5. Olağan genel kurul toplantısının **iki defa** üst üste yapılamaması.*

*Her ilgili, **sulh hâkiminden**, derneğin kendiliğinden sonra erdiğinin tespitini isteyebilir.*

II. Genel kurul kararı ile

Genel kurul, her zaman derneğin feshine karar verebilir.

III. Mahkeme kararı ile

Derneğin amacı, **kanuna veya ahlâka aykırı hâle gelirse; Cumhuriyet savcısının veya bir ilgilinin** istemi üzerine mahkeme, derneğin feshine karar verir.

Mahkeme, dava sırasında faaliyetten alıkoyma dahil gerekli bütün önlemleri alır. (MK.89. ve MK.60.)

DİKKAT: Genel kurul kararı ile feshedilen veya kendiliğinden sona erdiği (DAĞILMA) tespit edilen derneğin para, mal ve haklarının tasfiyesi, tüzüğünde gösterilen esaslara göre yapılır.

Tüzükte tasfiyenin ne şekilde yapılacağının genel kurul kararına bırakıldığı hallerde, genel kurul tarafından bir karar alınmamış veya genel kurul toplanamamışsa, yahut dernek mahkeme kararı ile feshedilmişse, derneğin bütün para, mal ve hakları, mahkeme kararıyla **derneğin amacına en yakın ve kapatıldığı tarihte en fazla üyeye sahip derneğe devredilir.**

VAKIFLAR

A. Kuruluşu (MK.madde 101 – 117)

I. Tanımı

Vakıflar, **gerçek veya tüzel kişilerin** yeterli mal ve hakları **belirli ve sürekli** bir amaca özgülemeleriyle oluşan **tüzel kişiliğe sahip mal topluluklarıdır.**

Bir malvarlığının **bütünü** veya **gerçekleşmiş** ya da **gerçekleşeceği** anlaşılan her türlü **geliri veya ekonomik** değeri olan haklar vakfedilebilir.

(İptal üçüncü fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 17/4/2008 tarihli ve E.: 2005/14, K.: 2008/92 sayılı Kararı ile.)***

Cumhuriyetin Anayasa ile belirlenen niteliklerine ve Anayasanın temel ilkelerine, hukuka, ahlâka, millî birliğe ve millî menfaatlere aykırı veya belli bir ırk ya da cemaat mensuplarını desteklemek **amacıyla vakıf kurulamaz.**

II. Kuruluş şekli

Vakıf kurma iradesi, **resmî senetle** veya **ölüme bağlı tasarrufla** açıklanır.

ÖBT ile Vakıf kuracak kişi Vasiyet yapabilmek için **ayırt etme gücüne sahip** ve **15 yaşını doldurmuş** olmak gerekir. Sınırlı ehliyetsiz ancak bu şekilde vakıf kurabilir.

Ehliyetler bakımından:

...

...

...

Vakıf, yerleşim yeri mahkemesi nezdinde tutulan sicile tescil ile **tüzel kişilik kazanır.**

- ✓ *Resmî senetle vakıf kurma işleminin **temsilci aracılığıyla yapılması,***
 - *temsil yetkisinin **noterlikçe** düzenlenmiş bir belgeyle verilmiş olmasına*
 - *bu belgede **vakfın amacı** ile*
 - ***özümlenecek mal ve hakların belirlenmiş bulunmasına** bağlıdır.*
- ✓ *Mahkemeye başvurma, resmî senet düzenlenmiş ise vakfeden tarafından; **vakıf ölüme bağlı tasarrufa dayanıyorsa***
 - *ilgililerin veya*
 - *vasiyetnameyi açan sulh hâkiminin bildirimi üzerine ya da*
 - *Vakıflar Genel Müdürlüğünce **re'sen yapılır.***

Tescil ve ilân

- ✓ Tesciline karar verilen vakıf, **vakfın yerleşim yeri mahkemesi nezdinde tutulan sicile tescil edilir.**
- ✓ Ayrıca **Vakıflar Genel Müdürlüğünde tutulan merkezî sicile** kaydolunur.
- ✓ Tescil kararı, **başka bir mahkemeye** verilmiş ise, ilgili belgelerle birlikte tescil için vakfın yerleşim yeri mahkemesine gönderilir.
- ✓ Yerleşim yeri mahkemesinin yapacağı bildirim üzerine **Vakıflar Genel Müdürlüğünce merkezî sicile kaydolunan**
- ✓ Vakıf **Resmî Gazete** ile ilân olunur.
- ✓ Tescil ve ilân **CUMHURBAŞKANINCA** çıkarılan **YÖNETMELİK** hükümlerine göre yapılır.

- ✓ Özgülenen **malların mülkiyeti** ile haklar, tüzel kişiliğin kazanılmasıyla **vakfa geçer**.
- ✓ Tescile karar veren mahkeme, vakfedilen taşınmazın vakıf tüzel kişiliği adına tescil edilmesini **tapu idaresine bildirir**.
- ✓ Ölüme bağlı tasarrufla kurulan vakfın miras bırakanın borçlarından sorumluluğu, **özüğülenen mal ve haklarla sınırlıdır**.
- ✓ **Vakıf senedinde**
 - vakfın adı,
 - amacı,
 - bu amaca özüğülenen mal ve haklar,
 - vakfın örgütlenme ve yönetim şekli ile
 - yerleşim yeri **gösterilir**.

Vakfın Örgütü

*Vakfın bir **yönetim organının bulunması zorunludur.** Vakfeden, vakıf senedinde gerekli gördüğü **başka organları da gösterebilir.***

**** Dernekleri hatırla...*

✓ *Yönetim organına sahip olmasıyla **fiil ehliyetini kazanır.***

Vakfın Denetimi

Vakıfların,

- ✓ *vakıf senedindeki hükümleri yerine getirip getirmediikleri,*
 - ✓ *vakıf mallarını amaca uygun biçimde yönetip yönetmediikleri*
 - ✓ *vakıf gelirlerini amaca uygun olarak harcayıp harcamadıkları*
- Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve üst kuruluşlarınca denetlenir.*

Yıllık rapor

*Yönetim organı her takvim yılının **ilk üç ayı** içinde vakfın bir önceki yıla ait malvarlığı durumunu ve çalışmalarını bir rapor hâlinde denetim makamına bildirir ve durumun uygun araçlarla yayımlanmasını sağlar.*

Faaliyetten geçici alıkoyma

İçişleri Bakanlığı, Anayasada öngörülen hâllerde ve belirlenen usullere uygun olarak, (syf:110)

- ✓ *denetim makamının da görüşünü almak suretiyle*
- ✓ *mahkemece bir karar verilinceye kadar*

*vakfı **geçici olarak faaliyetten alıkoyabilir** ve derhâl mahkemeye başvurur.*

Hâkim başvuruyu gecikmeksizin karara bağlar.

Yönetimin, Amacın ve Malların değiştirilmesi

I. Yönetimin değiştirilmesi

- ✓ *Haklı sebepler varsa **MAHKEME**, vakfın yönetim organı*
- ✓ ***denetim makamının istemi üzerine diğerinin yazılı görüşünü aldıktan sonra***

*vakfın örgütünü, yönetimini ve işleyişini **DEĞİŞTİREBİLİR**.*

***Mahkeme**, denetim makamının başvurusu üzerine, duruşma yaparak **yöneticileri görevden alabilir** ve vakıf senedinde başka bir hüküm yoksa **yenisini seçebilir**.*

II. Amacın ve malların değiştirilmesi

- ✓ Durum ve koşullardaki **değişmeler yüzünden**
- ✓ Vakıf senedinde yazılı amaca bağlı kalınması vakfedenin **arzusuna açıkça uymayacak hâle gelmiş ise**

MAHKEME,

vakfın yönetim organı veya denetim makamının BAŞVURUSU üzerine diğerinin **YAZILI GÖRÜŞÜNÜ** aldıktan sonra vakfın amacını değiştirebilir.

Amacın gerçekleşmesini önemli ölçüde güçleştiren veya engelleyen **koşulların ve yükümlülüklerin kaldırılmasında veya değiştirilmesinde** de aynı hüküm uygulanır.

Dikkat:

- ✓ Amaca özgülenen **mal ve hakların daha yararlı** olanları ile değiştirilmesini veya **paraya çevrilmesini** haklı kılan sebepler varsa mahkeme, vakfın yönetim organı veya denetim makamının başvurusu üzerine diğerinin yazılı görüşünü aldıktan sonra gerekli değişikliğe **izin verebilir.**

Vakfın Sona Ermesi

✓ **Kendiliğinden Sona Erme**

Amacın gerçekleşmesi **olanaksız hâle geldiği** ve **değiştirilmesine de olanak bulunmadığı** takdirde, vakıf kendiliğinden sona erer ve mahkeme kararıyla **sicilden silinir**.

✓ **Mahkeme Kararıyla**

- **Yasak amaç güttüğü** veya
- **Yasak faaliyetlerde** bulunduğu sonradan anlaşılan veya
- **Amacı sonradan yasaklanan** vakfın **amacının değiştirilmesine olanak** bulunmazsa;

vakıf, denetim makamının ya da Cumhuriyet savcısının başvurusu üzerine duruşma yapılarak **dağıtılır**.

Bunları bilmelisin:

- ✓ Vakıflara üyelik **mümkündür.**
- ✓ Tek zorunlu organı **Yönetim Kuruludur.**
- ✓ Vakıf kurma iradesi **ÖBT veya Resmi senetle olabilir.**
- ✓ Yerleşim yeri **Asliye Hukuk mah.** Tescille tüzel kişilik kazanır.
- ✓ **Mal** topluluklarıdır.
- ✓ **Gerçek veya tüzel kişiler** tarafından kurulabilir.
- ✓ **Birden çok** amacı olabilir.
- ✓ **Belirli ve sürekli** bir amaca özgülemelidir.

Ve bir dersin daha sonuna geldik.

Sana inanıyorum ve güveniyorum.

Emek verdin birlikte bir yola çıktık.

Birlikte de kazanacağız.

İnstagram: Hukuk Öğretir

Telegram: Hukuk Öğretir

Youtube: Hukuk Öğretir

Hesaplarından takip edebilirsiniz.

Video ve ders notların tüm hakları

Murat Aksel Eğitim ve Öğretim Kurumu Limited Şirketine Aittir.